

GVH konferencia: terítéken a bank- és az energiaszektor

Nemzetközi konferenciát szervezett a mai napon a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) „Aktuális versenypolitikai fejlemények Európában, különös tekintettel a bankszektorra és az energiaszektorra” címmel. A konferencia célja az volt, hogy az európai versenypolitika formálói, a szabályozó hatóságok vezető képviselői, és iparági szakértők segítségével áttekintse az európai versenypolitika változásait.

Nem látok a GVH-hoz fogható hatékony eszközt a fogyasztók védelmére – ezekkel a szavakkal nyitotta meg a GVH Versenykultúra Központja által szervezett konferenciát Gyurcsány Ferenc miniszterelnök. A kormányfő kulcsfontosságúnak tartja azt a munkát, amelyet a magyar versenyhatóság a fogyasztók érdekében évek óta végez. Mint megjegyezte, a tevékenység nem konfliktusmentes ugyan, ám ha az lenne, akkor a GVH nem végezné jól a dolgát.

A miniszterelnök külön szólt a konferencia két fő témájáról, a bank- és az energiaszektor szabályozásáról is. Beszédében elmondta, hogy a kormány által 2006-ban felállított bizottság úgy találta, hogy a bankok között van ugyan versengés, ám ez nem elég kiterjedt és hatékony, nem szolgálja az ügyfeleket. Ahhoz, hogy ez a helyzet megváltozzék, az államnak és a bankoknak is tenniük kell. A pénzügyintézetek saját hatáskörükben könnyíthetik a bankváltás feltételeit, termékeiket összehasonlíthatóbbá tehetik, bővíthetik a fogyasztók ismereteit. Természetesen azonban szükség esetén az állam sem riad vissza a beavatkozástól.

Ugyancsak a fogyasztók érdekeit szolgálja – állapította meg a miniszterelnök –, ha verseny van az energiaszektorban. Jelenleg egyetlen versenytárs nélkül működő vállalkozás van a piacon, amely az indokolt vagy indokolatlan költségeit is áthárítja a fogyasztóra. Így olyan jövedelemhez jut, amihez versenyhelyzetben soha nem juthatna. Ez azonban így nincs jól, mert a fogyasztók és a versenytársak jövedelméből teremti meg a saját extraprofitját. Határozottan amellett vagyok tehát, hogy ezt a társaságot két erős, piacképes, tőzsdére vihető cégre kell szétválasztani – hangsúlyozta Gyurcsány Ferenc. A miniszterelnök elismerte, gazdasági ügyben még soha ilyen nyomást nem tapasztalt, mint ebben a kérdésben. A kormánynak azonban döntenie kell, hogy ebben a konfliktusban kinek az oldalára áll: egy monopolhelyzetben lévő cég vagy a fogyasztók oldalára. Gyurcsány Ferenc leszögezte, hogy nagy elszántság kell ugyan ahhoz, hogy szembemenjen a gazdasági érdekekkel, ám ő a GVH, a Magyar Nemzeti Bank és a Magyar Energiahatóság véleményével ért egyet, amely szerint a fogyasztókat szolgáló tisztességes versenyre van szükség az energiapiacra is.

A verseny és a fogyasztói érdekek védelme iránti elkötelezettség kiemelt jelentőségét hangsúlyozta nyitó előadásában Philip Lowe, az Európai Bizottság Verseny Főigazgatóságának főigazgatója. Az EU tagállami kormányai szerinte azt várják a

versenyhatóságaiktól, hogy küzdjenek a fogyasztókért az ágazati érdekekkel szemben. Azon dolgozunk, hogy mindenhol feltárjuk a versenyjogsértéseket és azokat a korlátozásokat, amelyek növelik a fogyasztók kiadásait. Ezen teendők listáján az energiaszektor az elsők között szerepel – szögezte le a főigazgató. Itt az a cél, hogy lehetőség nyíljon új szereplők piacra lépésére és a szolgáltatás a lehető legolcsóbb legyen a fogyasztók számára. Ehhez viszont szét kell választani a hálózatot és a termelést egymástól. A bankokról szólva Philip Lowe elmondta: alapvető követelmény, hogy versenyképes fizetési módokat biztosítsanak ügyfeleik számára. Ezért indult uniós vizsgálat a kártyatársaságok ellen, hogy megállapítsák, valójában hatékony verseny van-e ezen a piacon? Philip Lowe kijelentette: a vizsgálatok nem állnak le addig, amíg a szóban forgó társaságok méltányos díjakat nem alkalmaznak.

A versenytörvény módosításának szükségességéről beszélt Nagy Zoltán, a GVH elnöke. Előadásában hangsúlyozta, hogy a változás két területen jelent előrelépést a magyar versenyhatóság tevékenységében, a kartellek elleni fellépésben, valamint a versenyjogi kérdések közgazdasági megközelítésében. Nagy Zoltán előadásában kiemelte, hogy a megnövekedett lebukási kockázat és a milliárdos bírságok nem jelentenek elegendő visszatartó erőt a kartellezők számára, ezért van szükség az ellenük való fellépés eszköztárának bővítésére. Jelenleg például csak a kartellezésen kapott vállalkozás büntethető, ám az új törvényben a kartell döntést meghozó vezető két évre eltiltható a cégvezetéstől. Ez talán még nagyobb visszatartó erőt jelent, hiszen a kartellező vállalkozások döntéshozói a saját bőrüket is vásárra viszik. Az elrettentés azonban önmagában kevés lehet. A kartellek elleni hatékony fellépés érdekében Nagy Zoltán szerint szükség van a törvényi szinten is rögzített engedékenységi politikára és a magánjogi jogérvényesítés megkönnyítésére is. Az előbbi esetben a törvény azon vállalkozás számára, amely a kartell működéséről informálja a GVH-t, büntetlenséget garantál, így elkerülhető általa a súlyos bírság és a személyes felelősségrevonás is. A magánjogi jogérvényesítés pedig megteremtené annak lehetőségét, hogy a kartellek által megrövidített fogyasztók kára is megtérülhessen.

A másik nagy lépés a közgazdasági megközelítés erősítése lenne a GVH mindennapi munkájában. A törvény elfogadása esetén a versenyhatóság abból a szempontból is meg fogja vizsgálni a vállalkozások egyesülési kérelmeit, hogy azok nem okozzák-e a verseny szűkülését az adott piacon. A verseny ugyanis nem csak akkor gyengülhet, ha egy cégcsoport erőfölényes helyzetbe kerül, hanem akkor is, ha az új helyzetben piaci erejük jelentősen megnő – hívta fel a figyelmet Nagy Zoltán. A GVH elnöke sürgette a versenytörvény módosításának elfogadását és emlékeztetett arra, hogy a módosításban szereplő változások mind szakmai alapú javaslatot jelentenek.

A konferencián párhuzamosan két szekcióülést tartottak. A pénzügyi szektor aktuális versenyjogi kérdéseivel foglalkozó szekció bevezetőjében Király Júlia, az MNB alelnöke elmondta, hogy az általa képviselt körültekintő szabályozásnak és a versenyszabályozásnak egymás mellett, egymást erősítve kell működnie. A beszélgetés során két téma került részletesen napirendre: először a bankváltás kérdéseiről, majd a bankkártyás fizetésekkel kapcsolatos bankközi jutalékokkal kapcsolatos versenyszempontú vizsgálatokról volt szó.

A bankváltással kapcsolatban Eduardo Martinez-Rivero, az Európai Bizottság Verseny Főigazgatóságának pénzügyi területekért felelős helyettes vezetője ismertette az Európai Bizottság 2007-ben lezárult ágazati vizsgálatának eredményeit. Az elmondottakból kiderült, hogy a folyószámla-mobilitással számos országban van probléma, amit Alberto Heimler, az olasz versenyhatóság igazgatója és Pieter Kalbfleisch, a holland versenyhatóság vezetője is megerősített, hozzátevé, hogy Hollandiában a bankváltást jelentősen egyszerűsítő önszabályozás van érvényben. Olaszországban a bankváltás nemcsak a folyószámla,

hanem a jelzáloghitelek terén is problémás, és ezért ezen a téren is szabályozás született. A GVH ágazati vizsgálata során megállapította, hogy Magyarországon a bankváltásnak elsősorban az átláthatóság hiánya, illetve a váltási költségek nagysága az akadályai.

A bankkártyákkal kapcsolatban a lengyel versenyhatóság képviselője elmondta, hogy 2006 végén a hatóság megállapította, hogy a bankok által egymás közti megállapodásuk alapján fizetett bankközi jutalék versenykorlátozó hatású, és ezért jelentős büntetést szabott ki. Az Európai Bizottság 2007 végén a Mastercard elleni eljárásban megállapította, hogy a Mastercard által nemzetközi fizetéseknél használt bankközi jutalék ugyancsak versenykorlátozó; jelenleg ennek a rendszernek a helyettesítésére történnek kísérletek. A magyarországi bankközi jutalékok mértékét a GVH is vizsgálja.

A villamosenergia piaccal foglalkozó szekció a régió energiapolitikai kérdéseivel foglalkozott, olyan területekkel, amelyek az első gyakorlati lépéseket jelentik a teljes piaci integráció felé. A panelt a Magyar Energia Hivatal alelnöke, Szörényi Gábor vezette. Beszélgetésükben megállapították, hogy a téma nagyon lényeges és aktuális Magyarország számára is. A norvég versenyhivatal elnöke, Knut Eggum Johansen, felszólalásában elmondta, hogy amikor a norvég gazdaság teljesítménye a 80-as évek végén jelentősen romlott, a döntéshozók felismerték, hogy az alapvető fontosságú villamosenergia-piac hatékonyabbá tételével komoly gazdasági előnyök érhetőek el. A skandináv országok megtalálták azt a közös érdeket, amellyel kölcsönösen javítható az országok gazdasági helyzete. A közös érdek egy hatékonyan működő, integrált villamosenergia-piac volt. A tapasztalatok alapján a regionális skandináv piac hozzájárult az árak mérsékléséhez és az ellátásbiztonság javulásához.

Az ibériai (portugál-spanyol) piac jó ismerői, Abel Mateus a portugál versenyhatóság korábbi elnöke és José-Manuel Revuelta, a spanyol szabályozó hatóság igazgatója hozzászólásaikban hangsúlyozták, hogy a siker alapvető fontosságú feltétele, hogy a politikusok felkarolják ezt az ügyet és belássák, hogy a regionális árampiac olyan versenyképességi előnyöket rejt magában minden résztvevő ország számára, amely elkülönült, nemzeti piacokon aligha érhető el. Egy regionális piac megalkotásához alapos tervezés, erős jogosultságokkal rendelkező szabályozó hatóság és leginkább kormányzati elkötelezettség szükséges.

A GVH Versenykultúra Központja által szervezett rendezvényen közel kétszáz résztvevő volt jelen, az eseményt az Internetek élőben is közvetítették.

Budapest, 2008. május 9.

Gazdasági Versenyhivatal
Kommunikációs Csoport

További információ:

Mihálovits András

Gazdasági Versenyhivatal
cím: 1054 Budapest, V. ker. Alkotmány u.5.
levél: 1245 Budapest, 5. Pf. 1036
tel: +36-30 618-6618
email: Mihalovits.Andras@gvh.hu
<http://www.gvh.hu>